

Årsberetning for Dansk Center for Byhistorie

Mikkel Thelle og Thomas Bloch Ravn

Da centerleder og lektor Mikkel Thelle har haft orlov siden 1. december 2021, har Dansk Center for Byhistorie ligget i dvale størstedelen af 2022. Navnlig siden 1. maj, hvor videnskabelig medarbejder Mikael Frausing fratrådte til fordel for en fast stilling som museumsinspektør ved Odder Museum. Bestyrelsen har i september besluttet at konstituere stadsarkivar Søren Bitsch Christensen som midlertidig leder af centret. Søren Bitsch Christensen var leder af centret fra stiftelsen i 2001 til 2011 og varetager opgaven ved siden af sit virke som stadsarkivar i Aarhus. Mikkel Thelle og museumsdirektør Thomas Bloch Ravn fortæller om årets gang for centret.

Redaktionen af det store bogværk om de danske byer 1550-1850 har været den største opgave for centret i det forløbne år. Bogen er i to dele. Mikkel Leth Jespersen og Jakob Ørnbjerg skriver om den tidlige periode, og Jørgen Mikkelsen om den sene.

Den samlede gruppe af forfattere og redaktører har løbende holdt møder, hvor de enkelte kapitler er blevet diskuteret. De tre forfatteres bidrag er drøftet på et seminar med en gruppe nordiske historikere. 1. september er manuskripterne overdraget til Aarhus Universitetsforlag til fagfællebedømmelse og første redaktion. Også billedredaktionen er godt i vej.

Bogen forventes udgivet i slutningen af maj 2023 som bind to af den planlagte trebinds byhistorie, der blev indledt med bogen "Danmarks byer i middelalderen" i 2016.

Dansk og europæisk vejhistorie 1350-1650

I 2018 modtog Den Gamle By og Dansk Center for Byhistorie en bevilling fra Kulturministeriets Forskningsudvalg til et forskningsprojekt, der skulle kortlægge, registrere og digitalisere de vigtigste vejforløb og knudepunkter i det centrale og nordlige Europa ca. 1350-1650. Projektet blev gennemført i samarbejde med forskere fra Tyskland og Holland, og centret havde ansvaret for det historiske danske område.

Centrets Kasper H. Andersen har været projektleder på den danske del af projektet, som blev udført i samarbejde med Moesgaard Museum. Kasper H. Andersen fik midtvejs ansættelse på Moesgaard Museum.

I december 2021 lanceredes projektet under det latinske navn Viabundus – der betyder rejsende. Viabundus er et interaktivt og digitalt kort over hovedvejene i store dele af Nord- og Centraleuropa ca. 1350-1650. En database med informationer om periodens byer, broer, havne, færger og andre steder af relevans for rejsende er tilknyttet kortet. Projektet rummer også en ganske avanceret ruteberegner, en avanceret kalender over markeder og meget andet af relevans for middelalderens og renæssancens rejsende.

Viabundus har allerede nu vist sig at være et enestående værktøj for forskere med interesse i historisk bydannelse, migration, vejenes historie eller handel, men projektet er frit tilgængeligt for alle interesserede. Så hvis man har lyst til at tage på en spændende rejse i middelalderens og renæssancens Danmark eller måske Europa, kan man gøre det på www.viabundus.eu.

Andre projekter

Projektet "Bylivets sorte omstilling" er gået ind i en fase, hvor de kulturhistoriske delprojekter er ved at udmønte sig i artikler, som skal tænkes sammen med de forskellige beregninger af CO₂-udledning for apparater og møbler, som bliver foretaget af DTU. Der var seminarer i september, hvor der blev udvekslet og diskuteret. Mikkel Thelle har som delprojekt at sætte dette ind i en bredere sammenhæng med den nyere miljøhistoriske forskning i byer, og her ligger også et udkast til en artikel. Den bliver del af projektets bogudgivelse.

Projektet "Lyden af Hovedstaden" har været produktivt, idet der i vinteren 2021 kom et særnummer af tidsskriftet Kulturstudier om Lydstudier, hvor Mikkel Thelle var medredaktør. Der er også forbe-

redt artikler, hvor Kasper H. Andersen skriver om klokker i middelalderen og Mikkel Thelle om markedskonernes råben på Gammel Strand og Højbro Plads i København i 1900-tallet. Der er også planlagt en konference om by- og lydhistorie i efteråret 2023.

Mikkel Thelle og Mikkel Høghøj arbejder på projektet "Entangled Fluid Cities", der er forlænget på grund af corona. Projektet har indtil videre affødt to seminarer og fire artikler, hvoraf to er udgivet i 2022. Det kører videre ind i næste år.

I foråret 2022 forsvarede Silke Holmqvist sin ph.d.-afhandling med titlen "The figure of the guest worker - Emotions, places and images of immigration in Denmark ca. 1960-1989". Centerleder Mikkel Thelle var bivejleder på projektet.

Bestyrelse

Bestyrelsen for Dansk Center for Byhistorie består af i alt fem medlemmer. De to stiftere, historiefaget ved Aarhus Universitet og Den Gamle By, udpeger hver to medlemmer, mens det femte medlem er en repræsentant for Dansk Komité for Byhistorie, der fungerer som centrets repræsentantskab.

Professor Bjørn Poulsen har i alle årene siden centrets stiftelse i 2001 været den ene af universitetets repræsentanter. Den anden har været institutlederen, og den nyudnævnte institutleder, professor Andreas Roepstorff, er derfor indtrådt i bestyrelsen som repræsentant for Institut for Kultur og Samfund. Den Gamle By er repræsenteret ved stadsarkivar Søren Bitsch Christensen og museumsdirektør Thomas Bloch Ravn, som er formand for centret. Sidste medlem er seniorforsker ved Rigsarkivet og formand for Dansk Komité for Byhistorie Jørgen Mikkelsen.

New times, still plenty of projects

The Danish Centre for Urban History has been affected by the fact that its director has been on leave, while one staff member has taken a new job. All the same we have succeeded in keeping the many projects alive. This goes for example for the major work on city history, the interactive and digital map and the project about the black reorganisation in the cities.